

Taandumistarkus

Tõnu Lehtsaar

Allikas: uudised.err.ee, 31. august 2016

”On olemas niisugune kvaliteet nagu *taandumistarkus*. See avaldub just ennekõike vabatahtliku taandumise kaudu. Taandumistarkus on küpsete privileeg. Need on inetud või ka kurvad lood, kui vabatahtliku taandumise võimalust ei kasutata ja siis keegi sunnitakse ära minema. Taandumisvõimetus või -tahtmatus mahub sageli mõiste *taandumisrumalus* alla,” mõtiskleb religiooni- ja suhtlemispsühholoog Tõnu Lehtsaar oma arvamuserakendis.

Olen erinevate inimestega suheldes hakanud märkama üht minu jaoks huvitavat teemat – taandumist. Edasiliikumisest, saavutamisest ja kordaminekutest räägitakse palju. Taandumisest aga pigem vähe.

Paraku ammendab iga saavutus end kunagi. Ükski ametikoht ei ole igavene. Inimeste võimel luua uut on piirid. Meie kõigi elus tuleb ette olukordi, kus tuleb taanduda, ära minna, tagasi tõmbuda.

Erinevaid taandumislugusid analüüsid olen jõudnud järeldusele, et taandumismustrid jagunevad kahte suurde rühma, eristades sunnitud ja vabatahtlikku taandumist. Iga tegelik taandumine on kusagil nende kahe äärmuse vahel, hõlmates endas erinevate motiivide segu.

Sunnitud taandumine võib esineda sellistes vormides nagu näiteks vallandamine, konkurssidel kaotamine, mitte tagasi valimine, lepingu lõppemine. Sunnitud taanduja kogeb sageli negatiivseid tundeid – nagu solvumine, pettumine, häbi, viha. Mida õiglasemana ja põhjendatuna tajutakse sunnitud taandumist, seda kergem on taandumiskogemusega toime tulla.

Üheks sunnitud taandumise vormiks on „kõrbemine“, mille puhul ei saada hakkama ja ollakse toimetulematuse pärast sunnitud lahkuma. Heal juhul taanduja mõistab seda ise, raskemal juhul peavad teised ta minema sundima.

Vabatahtlik taandumine tähendab ise tagasi tõmbumist. Selle vormideks võivad olla näiteks töölt lahkumine omal soovil, konkureerimisest loobumine, teisele tööle minek või ka lihtsalt lahkumine.

Mulle tundub, et on olemas niisugune kvaliteet nagu *taandumistarkus*. See avaldub just ennekõike vabatahtliku taandumise kaudu. Taandumisvõimetus või -tahtmatus mahub sageli mõiste *taandumisrumalus* alla.

Mõtlen ühele Ida-Euroopa nimekale ülikoolile, mida juhtis tugev ja võimekas rektor. Aja möödudes hakkas nii rektorile kui ka tema kaaskonnale tunduma, et temast paremat ülikooli juhti pole. Juriidiliste nippidega tehti ümber ka ülikooli põhikiri, et ta saaks jätkata. See ülikool hakkas tasapisi alla käima.

Taandumistarkus tähendab teravat tegelikkusetaju. Arusaamist toimuvast nii globaalses kui ka paiksuses tähenduses ning oma rolli mõistmist toimivas. On hetki, kus ürituse edasiminekuks on mõistlik senisel tegijal taanduda.

Taanduda suudavad vaid need, kes on pühendunud. Ükskõiksed lähivad lihtsalt minema. Küps ja läbimõeldud taandumine usaldab ettevõtmise järgmistesse kättesse. Oluline pole, kes teeb, oluline on, et üritus läheb edasi.

Me oleme nii suured, kui suur on see, millele me pühendume. Usu suurus üritusse on mõõdetav veendumusega, et ettevõtmine suudab ka ilma meieta ellu jääda ja edasi areneda.

Taandumine tähendab usaldust järeltulijate ja laiemalt üldse teiste vastu. Olen näinud ületöötanud juhte, kes juhiks oma firmat kasvõi hauast, kuna teised pole piisavalt pädevad. Mingil hetkel saab usaldamatusest arengupidur.

Taandumine on väärikuse proovikivi. Lihtsam on sageli minna uksi paugutades ja üleõla sülitades, kui ust vaikselt naeratuse saatel sulgedes. Kunagi ühel raskel tunnil ütles mulle üks kolleeg, et madalatest ustest läbiminekuks on vaja sirget selga. Arvan, et see käib ka taandumise kohta.

Olen enda jaoks sõnastanud põhimõtte, et lahkuda tuleb tipus. Just siis, kui läheb hästi, kui teised tahaksid, et jätkad, aga kui enda säde ja ideed hakkavad ammenduma, siis tuleb minna.

Üks asi on siin raske. Paljud n-õ sõbrad kaovad ära. Vähesed vajavad meid, paljudele on tarvis meie positsiooni.

Taandumistarkus on küpsete privileeg. Need on inetud või ka kurvad lood, kui vabatahtliku taandumise võimalust ei kasutata ja siis sunnitakse ära minema. Koguja ütleb, et igale asjale on oma aeg päikese all. Ka taandumisele.